

הרהורים אחדים על היעדרו של מפגש רצונות בדיני משפחה בעקבות בג"ץ 4077/12 פלונית נ' משרד

יהודית מייזלס*

מדינת ישראל היא מדינה שבה האתוס המשפחתי מהווה נדבך חשוב ביותר בצביונה ויחד עמו עידוד הילודה. בשנים הראשונות שלאחר הקמת המדינה העניקה מדינת ישראל את פרס הילודה – מענק של מאה לירות ישראליות לאימהות היולדות עשרה ילדים ויותר.¹ מדינת ישראל מעודדת הורות על ידי הענקת קצבאות ילדים נדיבות, הגדלות באופן משמעותי החל מהולדת הילד החמישי, ועל ידי מימון ממשלתי לטיפולי הפריה, חסר תקדים בהשוואה למדינות אחרות בעולם.² בנוסף, אמצעי מניעה עבור בגירים אינם נכללים בסל הבריאות ויש לשלם עבורם באופן פרטי.

כחלק מן הגישה המעודדת ילודה, בית המשפט העליון הכיר בזכות להורות ובזכות למשפחה כזכויות יסוד בעלות מעמד חוקתי. נקבע, כי הזכות להורות היא "ביסוד כל-היסודות, בתשתית כל התשתיות, היא קיומו של המין האנושי, היא שאיפתו של האדם".³ זכות זו הוכרה כניצבת במדרגה נעלה במדרג זכויות האדם החוקתיות וקודמת בחשיבותה לזכות הקניין, לחופש העיסוק ואף לצנעת הפרט.⁴

אחרי זיהוי המעמד הרם של הזכות להורות, עדיין נותרה פתוחה השאלה בנוגע לגדרי חובתה של המדינה לסייע לפרט לממש זכות זו, בעיקר שעה שזו מתנגשת עם זכויות יסוד אחרות. שאלה נוספת שהמשפט מתמודד עמה היא שאלת זיהוי והגדרת היותו של אדם הורה, שכן בהעדר חוק אשר מגדיר מיהו הורה, ובתקופה שבה ההתפתחויות הטכנולוגיות מאתגרות את האמרה הרומית "לעולם אין ספק מי היא האם"⁵, הגדרת ההורות היא פרי של בחירה חברתית, דתית ומשפטית.⁶

* ערכת דין המתמחה בדיני משפחה וירושה.
 ח. ש. "הפרס – למי?" דבר 14.11.1949.

Carmel Shalev & Sigal Gooldin, *The Uses and Misuses of In Vitro Fertilization in Israel: Some Sociological and Ethical Considerations*, 12 NASHIM 151 (2006).

בג"ץ 2458/01 משפחה חדשה נ' הועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים פ"ד נז"ד (1) 419, פסק דינו של השופט חשין (2002).

בג"ץ 7052/03 עדאלה נ' שר הפנים פ"ד סא (2) 202, פס" 6 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה (2006).

Mater semper certa est, pater semper incertus est.

על שאלת קביעת ההורות ועל האבחנה בין קביעת האבהות שהינה מונופונקציונלית (בעל הזרע) לעומת קביעת האימהות שהינה ביפונקציונלית (השאלה האם המטען הגנטי או הנשיאה הפיזיולוגית של ההיריון קובעת את זהות האם), ראו: מרדכי הלפרין **הגדת הורות וזכות איתור השורשים הביולוגיים**, מקור: **דילמות באתיקה רפואית** (2002). על קביעת הורות במשפט הישראלי ראו: פנחס שיפמן **דיני המשפחה בישראל** כרך ב' 21 (1989). על האפשרות להכרה גם בהורות משפטית שאיננה גנטית, ראו: בג"ץ

1779/99 ברנר-קדיש נ' שר הפנים פ"ד נד (2) 368 (2000).

בספרו של אלדוס האקסלי "עולם חדש מופלא"⁷ מתואר עולם עתידי שבו באים ילדים לעולם באמצעים טכנולוגיים שאינם מצריכים הולדה מרחמה של אישה, אלא נוצרים על ידי תאי זרע שמופרים עם תאי ביצית במעבדות פוריות וגדלים באינקובטורים. העידן הגנטי והשימוש הגובר בעשורים האחרונים בטכניקות הולדה מלאכותיות הן אחת מן ההתפתחויות הדרמטיות היוצרות מציאות משפטית וחברתית חדשה.⁸ במובנים רבים, המשפט נדרש ללכת אחר הרפואה ולהתאים עצמו להתפתחויות אלה.

בפסק דין אנושי ומעמיק שניתן לאחרונה בבית המשפט העליון,⁹ נדרש בית המשפט לדיון בהתנגשות בין אינטרסים וזכויות הנוגעות לכמיהה להורות, אל מול רצון להימנע ממנה, בתפאורה של "עולם חדש ומופלא", או כמילות פסק הדין: "עסקינן בסוגיה מן הסוג שלא שיערוה אבותינו, שלא היתה אפשרית לפני עשורים אחדים, ושההתפתחויות ברפואה ובטכנולוגיה יצרוה".¹⁰

פסק הדין מגולל את סיפורה של העותרת, אישה רווקה כבת 38 שבשנת 2010 נולדה לה בת במסגרת טיפולי הפריה מתרומת זרע. לאחר הולדת בתה, רכשה חמש מנות זרע נוספות של אותו התורם, שנשמרו בבנק הזרע בעבור תשלום שנתי, מתוך כוונה לעשות בהן שימוש כדי להביא לעולם אח או אחות בעלי מטען גנטי זהה לבתה באופן מלא. לאחר שרכשה את מנות הזרע, וטרם עשתה בהן שימוש, נתקבלה בבנק הזרע פניה בכתב מאת התורם שבה הצהיר על רצונו כי יופסק השימוש בזרע שנתן בעבר, בין היתר עקב חזרתו בתשובה, השינוי באורחות חייו ובאמונותיו. וכך כתב התורם: "המעשה הנ"ל אינו מתאים כיום להשקפת עולמי, ולדעתי רב הנזק בו על התועלת, גם לי, גם לקרובי, גם לאשה הנתרמת וגם לילדיה המולדים מזרע של אדם זר [...] איני מעוניין בכך שייוולד לי ילד ללא שאוכל לתת לו אהבה וללא שאני אוהב את אמו".¹¹ בעקבות פניה זו, הודיע בנק הזרע לעותרת כי לא תוכל עוד לעשות שימוש באותה תרומת זרע. על כך הוגשה העתירה שבה עוסקת רשימה זו.

מקרה זה מעלה במלוא עוצמתו את ההתנגשות שבין זכויותיה של העותרת ורצונה להביא לעולם צאצא אשר יהיה אח גנטי מלא לבתה, לבין האוטונומיה של התורם בדבר השימוש בזרעו, ואוטונומיית הפרט שלא להפוך להורה בעל כורחו. ההורות בעולם המודרני הובילה למציאות חברתית ומשפטית חדשה, אשר טרם זכתה להסדרה

7 אלדוס האקסלי **עולם חדש מופלא** (מאיר ויזלטיר מתרגם, 2008).
8 להשפעה של שינויי ההולדה על רקע המהפכה הגנטית, שמקורם בהתפתחויות מדעיות-רפואיות, על שינויים חברתיים-משפטיים, ראו: רות זפרן, "המשפחה בעידן הגנטי – הגדרת הורות בנסיבות של הולדה מלאכותית כמקרה בוחן" **דין ודברים** ב 223 (2006).

9 בג"ץ 4077/12 **פלונית נ' משרד הבריאות** (פורסם בנבו, 5.2.2013).
10 שם, פס' א' לפסק דינו של השופט רובינשטיין.

11 שם, פס' כ' לפסק דינו של השופט רובינשטיין ופס' 26 לפסק דינו של השופט עמית.

מפורשת בחוק.¹² כך, ובהעדר חוק ראשי במדינת ישראל המסדיר את אפשרות הזרתו של תורם זרע מתרומתו, נדרשים כל אחד משלושת השופטים לזהות ולמפות את הזכויות והאינטרסים הציבוריים אשר לדעת כל אחד מהם רלוונטיים למקרה זה. דרך בחירתם את סוג הזכויות המתנגשות, נרמזת לנו ההכרעה עצמה. כך למשל, בחירת השופטים שלא למקד את נקודת המבט דרך משקפי דיני החוזים, דיני הקניין והמשפט המנהלי, אלא באמצעות הזכות לכבוד ואוטונומיה המוקנה לכל אדם לספר את סיפור חייו,¹³ מרמזת על התוצאה הסופית של פסק הדין.

אפילו המונח "אהבה" מצא דרכו אל פסק הדין. כך למשל, הדגישו השופטים את זכותו של תורם הזרע שלא ייוולד ילד לעולם שבו אינו רוצה ושאותו לא יאהב.¹⁴ השופטת דפנה ברק-ארז דוחה את אינטרס ההסתמכות של העותרת בכך שהיא משווה את מצבה לאישה שתכננה להביא עוד ילדים לעולם, שיהיו אחים ביולוגיים לבנה, עם בן זוגה, אלא שהוא נפרד ממנה, וכך הציפייה למימושה של הורות משותפת לכמה ילדים עם בן הזוג הופכת לציפייה שאיננה מוגנת על ידי המשפט.¹⁵

במסגרת שיח הזכויות והאינטרסים, דנים השופטים במשאלת לבה של העותרת להביא לעולם צאצא נוסף מתרומתו של התורם באחדות גנטית מלאה לבתה, אל מול התורם, המבקש שלא לעשות שימוש בתרומת הזרע שנתן בעבר, ולמנוע תהליך שיהפוך אותו בעל כורחו לאב גנטי. בפסק הדין עמדו השופטים על כך שהזכות להורות עומדת במדרג גבוה בסולם ערכי ואנושי, החורגת מהזכות לאוטונומיית הרצון של הפרט, כאשר מנגד, הזכות שלא להיות הורה, מעוגנת באוטונומיה ואיננה כוללת ערך עצמאי מוגן. ואולם, הפגיעה בזכותה של העותרת אינה נוגעת לגרעין הזכות להורות, שכן היא כשירה להביא ילד לעולם. השופטים מסווגים את טענתה של העותרת בדבר האוטונומיה שלה למימוש ההורות בדרך מסוימת, תוך בחירה של זהות האב הגנטי לילדיה, כפגיעה בפריפריה של הזכות להורות, ולא במרכזה, המוגנת על ידי זכותה לאוטונומיה.¹⁶ בפסק הדין מעמידים השופטים אינטרס זה כנגד זכותו השלילית של התורם שלא להיות הורה, הקשורה באופן גרעיני לכבוד האדם, ואשר קרובה יותר לליבתה של הזכות שלא להיות הורה, ולפיכך בהתנגשות הזכויות גוברת זכותו של התורם לאוטונומיה על האינטרסים שבבסיס

¹² נושא תרומת זרע וניהול בנקי הזרע אינם מוסדרים לפי שעה בחקיקה ראשית כי אם בתקנות בריאות העם (בנק זרע), תשל"ט – 1979 וחזורי המנהל הכללי של משרד הבריאות. התורם ממלא טופס "כרטיס תורם" בו הוא מצהיר בין היתר: "אני מסכים לתרום מזרעי... אני מסכים בזה ומצהיר כי לא אהיה זכאי לקבל כל פרטים על זהות הנשים וזהותן תישאר חסויה". הטפסים אינם מאזכרים את סוגיית החזרה מהסכמה.

¹³ עניין פלוניא, לעיל ה"ש 9, פס' כ"ב לפסק דינו של השופט רובינשטיין.
¹⁴ וכך מזדהה השופט רובינשטיין עם בקשת תורם הזרע: "קשה עליו התחושה כי הצאצאים שייוולדו מתרומתו לא יהיו ילדיו למעשה, לא יזכו לחיבתו, ולא יהיו פרי אהבתו" – שם, פס' מ"ז לפסק דינו של השופט רובינשטיין.

¹⁵ שם, פס' 30 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז; השווה דנ"א 2401/95 נחמני נ' נחמני, פ"ד (4) 661, פס' 4 לפסק דינו של הנשיא ברק (1996).

¹⁶ עניין פלוניא, לעיל ה"ש 9, פס' כ"ט–ל"ב לפסק דינו של השופט רובינשטיין, פס' 6–7 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז, פס' 24, 26 לפסק דינו של השופט עמית.

העתירה.¹⁷ נראה, כי הבחירה להצמיד קטגוריה משפטית שונה לעותרת, ולסווג את טיעוני האוטונומיה שלה כ"אינטרס" לעומת זכות של תורם הזרע (התורם) לאוטונומיה, המסווגת כ"זכות", מרמזת כבר על התוצאה אליה הגיעו השופטים.¹⁸

מעניין ששיח הזכויות שבו מתמקד פסק הדין בוחר להתעלם משני שחקנים נוספים בזירה – טובתו של הילד שיכול היה להיוולד וטובתה של הילדה הקיימת שיוולד לה אח גנטי.

בישראל נוהגת השיטה של בנק זרע אנונימי ותורמים אנונימיים.¹⁹ בפסק דין זה, נותנים השופטים עדיפות דווקא לתורם אנונימי, מחוסר פנים, ובמובן זה האבהות בעולם הגנטי מקבלת מעמד שונה מן האבהות בעלת הזהות, שכן במקרים רבים, הופך המשפט הישראלי אבות לאבות בעל כורחם.²⁰ גם בחירתו של המחוקק לכנות אקט זה "תרומת" זרע מתיישב עם גישת השופטים כי מדובר בדבר שראוי לאפשר חזרה ממנו.

פסק הדין מגלם וחושף שני עקרונות שמושרשים מאוד במשפט הישראלי בכל הנוגע להורות. הראשון הוא המקום המרכזי שתופס הממד הגנטי-ביולוגי באופן שהמשפט תופס את ההורות.²¹ השני הוא עקרון עידוד הילודה אשר מהווה נדבך מרכזי באושיות החברה הישראלית.

חשיבות הממד הגנטי-ביולוגי, או אם תרצו: קידושה של הגנטיקה, באה לידי ביטוי בפסק הדין במעמד המועדף שמקבל תורם הזרע שלא להפוך להורה גנטי בעל כורחו. דווקא העובדה שעצם השימוש בתרומת הזרע שלו, לא תגרור אחריה כל חבות של הורות משפטית (בשל העובדה שמדובר בבנק זרע אנונימי) לא מנעה מבית המשפט לקבל את בקשתו שלא לעשות בו שימוש, מעמידה את ההורות הגנטית בדרגה גבוהה יותר מן ההורות המשפטית. הממד הגנטי בא לידי ביטוי גם באחת מן האבחנות שמוצאים השופטים בין פרשה זו לבין פרשת נחמני,

17 על ההתנגשות בין הזכות להיות הורה לבין הזכות שלא להיות הורה, ראו: דפנה ברק-ארז "על סימטריה וניטרליות: בעקבות פרשת נחמני" **עיוני משפט** כ(1) 197, 198 (2006); 81 Glenn Cohen, *The Right not to be a Genetic Parent?*, USC L.Rev.1115 (2008).

18 עניין **פלונית**, לעיל ה"ש 9, פס' נא לפסק דינו של השופט רובינשטיין.
19 רות זפרן, ערכה השוואה לעניין זה ומצאה כי בשוודיה, בהולנד, בנורווגיה, בגרמניה, באוסטריה, בשווייץ ובמדינת ויקטוריה שבאוסטרליה החוק מקנה לצאצא זכות לקבל מידע מזהה בנוגע למי שסיפק לו ממתענו הגנטי. בארצות-הברית ובקנדה, חלק מהמרפאות מאפשרות בחירה בין שתי חלופות: הזרעה במסלול מזוהה והזרעה במסלול אנונימי. רות זפרן "סודות ושקרים" על שאלת זכותו של צאצא תרומת זרע להתחקות אחר זהות אביו הביולוגי "משפטים" לה 549 (2005); רות זפרן **זכותו של צאצא להתחקות אחר זהות הוריו הביולוגיים** (חיבור לשם קבלת תואר דוקטור למשפטים, אוניברסיטה העברית, 2004).

20 כך הוא המקרה לגבי הפעלת החוקה "רוב בעילות הבעל" לקביעת אבהות של אדם על הילד של אשתו, גם אם מבחינה גנטית הוא איננו האב, על מנת למנוע מימזור. כך מטעמי טובת הילד, אין המשפט מאפשר לאדם מזוהה לתרום זרעו לאישה מבלי שיהיה מחויב במזונות ילדיו הגנטיים.

21 המילה "גנטי" על תצורתיה השונות מופיעה בפסק הדין 62 פעמים והשורש "ביולוגי" מופיע 23 פעמים.

והיא העובדה שלעותרת במקרה זה אין "זיקה גנטית – ביולוגית" לזרע עצמו, שכן לא נוצרה ביצית מופרית, ובכך זכותה הופכת לפחותה יותר.²²

העיקרון השני, עידוד הילודה, בא לידי ביטוי בכל שלושת פסקי הדין של השופטים אשר חוזרים ומדגישים כי העותרת, בניגוד לגב' נחמני למשל, תוכל להמשיך ולממש את זכות ההולדה.²³ משכך, עבר משקל הכובד מן הזכות להורות לזכות להרות דווקא מזרעו של התורם הספציפי. השופט רובינשטיין מדבר על החשיבות של קיומו של בנק הזרע לצורך עידוד ילודה, ואף מעדיף במקרים אלה את עידוד הילודה על פני זכותו של ילד לדעת מיהו אביו (בנק הזרע בישראל הוא בנק אנונימי).²⁴

הזכות להורות במשפט הישראלי הולכת יד ביד עם קידוש הגנטיקה. כך למשל בפרשת נחמני,²⁵ קושר השופט טל את הזכות להורות עם שאיפתו של אדם לשכפולו הגנטי וקובע: "בדרך-כלל אין לך נכס היקר לאדם יותר מן הקשר הנפשי בין הורים וילדם הטבעי, שבו הם רואים את פרי אהבתם עצמם ובשרם, ואת דור ההמשך הנושא בחובו את מטענם התורשתי".²⁶ את החשיבות הניתנת לגנטיקה ניתן לראות גם בפרשת רוסילדה קונסלוס,²⁷ שם קבע המשנה לנשיא אלון כי "עלינו להעדיף את זכות האפוטרופסות הטבעית של ההורים, 'קול הדם'.²⁸

נקודת המוצא של המשפט הישראלי היא ההורות הגנטית.²⁹ את החשיבות של התחקות הילד אחר הוריו, מציין המשפט הישראלי בהקשר הגנטי, תוך הדגשת החשיבות של זיהוי ההורה הביולוגי מאחר שהתחקות אחר מוצאו הטבעי של אדם, וקיום נתונים אמינים אודות מוצאו הגנטי, מהווים מרכיבים חיוניים בהתפתחותו. ידיעת הילד את זהותו הגנטית אפילו הוכרה כמשתלבת גם עם טובתה הכללית של החברה.³⁰

בשנים האחרונות, גוברים המקרים שבהם אנשים נעזרים בטכנולוגיה, במדע ובקדמה למימוש כמיהתם לילד ולהמשכיות ומתרבים המקרים שבהם אנשים נעזרים בשירותי פונדקאות, בין בישראל ובין מחוצה לה לצורך זה. אמנם החוק הישראלי מאפשר ביצוע הליכי פונדקאות בישראל באמצעות חוק ההסכמים לנשיאת עוברים

22 עניין פלוגית, לעיל ה"ש 9, פס' 9 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.
 23 "תודה לאל. העותרת בריאה וכשירה להביא ילד לעולם ואינה כבולה (בדומה למצבה של הגברת נחמני בשעתה) לתורם בענייננו" אומר השופט רובינשטיין. שם, פס' לג לפסק דינו.
 24 על עידוד הילודה כחלק מן הגישה שרק כושר פירון הופך את הזוגיות למוכרת במשפט הישראלי, ראו: צבי טריגר "משפחות חורגות ו"רישיון הורות": מחשבות על הקשר בין הכרה בזכות להורות ובין הכרה בזוגיות בעקבות ע"א 10290/01 ירוס-חקק נ' הי"מ" המשפט 22, 44 (2006).
 25 עניין נחמני, לעיל ה"ש 15.
 26 שם, דברי השופט טל בעמ' 684.
 27 בג"ץ 243/88 קונסלוס נ' תורג'מן מה(2) 626 (1991).
 28 באותה פרשה של הילדה שנחטפה מברזיל קבע בית המשפט העליון את עדיפותם של ההורים הגנטיים, על פני ההורים המאמצים.
 29 עניין שיפמן, לעיל ה"ש 6, בעמ' 133. חוק הפונדקאות, המאפשר רישום צו הורות ללא בדיקה גנטית של ההורים, וחוק תרומת ביציות שמכיר בהורות של הנתרמת היולדת את הילדה מתורמת ביצית על אף שאיננה בעלת המטען הגנטי של, הם בגדר חריגים לכלל זה. ראו: סעיף 11 לחוק ההסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), תשנ"ו-1996.
 30 בג"ץ 10533/04 ויס נ' שר הפנים, פסק דינה של השופטת פרוקצ'ה (פורסם בנבו, 28.6.2011).

(אישור הסכם ומעמד היילוד) התשנ"ו-1996, אולם בשל המחסור בפונדקאיות ישראליות ובשל העובדה שהחוק מפלה קבוצות מסוימות באוכלוסייה ואיננו חל עליהן, אנשים רבים פונים לביצוע הליכי פונדקאות מחוץ לגבולותיה של ישראל.³¹ לאור העובדה שמחד גיסא אין חוק המסדיר את הליכי הפונדקאות המבוצעים מחוץ לישראל, ומאידך גיסא אין חוק האוסר על ביצוע הליכים אלה, נדרש המשפט הישראלי לייצר כללים משפטיים לצורך איתור וזיהוי ההורים ויצירת קשר בינם לבין ילדים, והליכי פונדקאות מהווים מקרה מבחן שמאיר על גישתו הגנטית של המשפט הישראלי. עמדת המדינה היא שהורה שהוליד בהליך פונדקאות לא יוכר כהורה אלא אם יוכיח הורותו באופן גנטי – כלל אשר מתעלם מצורות הורות נוספות, כגון הורות משפטית, ואף מפלה.³²

לאחרונה, הונח בפני בית המשפט העליון אתגר בנושא של הכרה בהורות תוך התנתקות מן ההקשר הגנטי-ביולוגי, ותיק זה נדון כיום בפני הרכב מורחב של שבעה שופטים.³³

שלושת השופטים דחו את העתירה, בפסקי דין אנושיים ולא מבלי להביע רגשות קשים וכואבים בנוגע לעותרת ולתוצאה שהם עצמם הגיעו אליה. "עוגמת הנפש שנגרמה לה בודאי אינה מעטה ועל כך יש להצטער עד מאוד", אומר השופט רובינשטיין;³⁴ "אני מסכימה לתוצאה אליה הגיע חברי השופט רובינשטיין – לא בלי צער" מדגישה השופטת ברק-ארז;³⁵ "אני מצטרף, גם אם בלב כבד, אל התוצאה אליה הגיעו חבריי"³⁶ מסכם השופט עמית.

קשה לקרוא משפטים אלה מבלי לחוש את הפער שנוצר בין השפה בה כותבים שלושת השופטים שהנה שפה הלקוחה מעולם הרגש, האמפתיה ואפילו האהבה, לבין העולם הסטרילי ונטול הרגש של עובדות פסק הדין;

31 ס' 1 לחוק ההסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), תשנ"ו-1996 מגדיר את מי שיכול להיעזר בחוק זה בתור: "איש ואשה שהם בני זוג", באופן המדיר רווקים ומשפחות חד מיניות מעשיית שימוש בחוק זה. שתי עתירות ניסו לאתגר סעיפי חוק אלה - בג"ץ 1078/10 ארד פנקס נ' הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים (פורסם בנבו, 30.1.2011); עניין משפחה חדשה, לעיל ה"ש 3.

32 על הדרישה הגנטית-ביולוגית, ראו: תמש (ת"א) 10509-10-11 י.פ. נ' היועץ המשפטי לממשלה משרד הפנים (טרם פורסם, 5.3.2012); תמ"ש (ת"א) 21170-07-12 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בתקדין, 3.2.2013). על הפלייתן של נשים ישראליות שערכו הליך פונדקאות בחו"ל באמצעות תרומת ביצית, בהשוואה לנשים ישראליות שערכו את אותו תהליך ממש, ראו: תמש (כ"ס) 21535-09-11 ס' א' נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בנבו, 17.6.2012).

33 בג"ץ 566/11 פלוני נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 7.8.2012) ובג"ץ 6569/11 פלוני נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 7.8.2012) – העתירות עוסקות בשני מקרים של זוג הורים בני אותו המין אשר נולד להם ילד כתוצאה של הליך פונדקאות בארצות הברית. ההורים אווזים בידם בתעודות לידה בהם רשומים שני האבות כהורים הבלעדיים של הילדים ואולם פקיד הרישום מסרב לרשום אותם ככאלה. המדינה טוענת כי אין זה אפשרי מבחינה ביולוגית ששני אבות יהיו ההורים של הקטין, ומבקשים לבדוד ולאתר את ההורה הגנטי ולרשום רק אותו, תוך חיוב ההורה האחר לעבור הליך של אימוץ – הליך שיוצר מדרג בין הורי הקטין ואיננו משקף את המציאות שבה הוא גדל. לפסק דין אשר כן הכיר בהורות משפטית לצד הורות ביולוגית, ראו עניין ברנר-קדיש, לעיל ה"ש 6. לגישה זו ראו גם: רות זפרן "אימהות יש גם שתיים – הגדרת אימהות לילד שנולד לבנות זוג מאותו המין" **דין ודברים** ג 351 (2008).

34 עניין פלונית, לעיל ה"ש 9, פס' עד לפסק דינו של השופט רובינשטיין.

35 שם, פס' 2 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

36 שם, פס' 1 ו-26 לפסק דינו של השופט עמית.

עולם של מבחנות עם תרומות זרע, הפריות חוץ גופיות, וילדים הגדלים במשפחות חד הוריות בהן אחד ההורים נותר חסר זהות.